

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **Ing. J. L.**, proti **Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 171/2014, proti soudkyním JUDr. Evě Pechové, Mgr. Aleně Krýlové a Mgr. Michaela Bejčkové,

t a k t o :

Soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Eva Pechová, Mgr. Alena Krýlová a Mgr. Michaela Bejčková **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 5 A 171/2014.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce uplatnil dne 19. 10. 2014 ve věci sp. zn. 5 A 171/2014, vedené Městským soudem v Praze (dále též jen „městský soud“) námitku podjatosti soudkyní senátu 5 A tohoto soudu – JUDr. Evy Pechové, Mgr. Aleny Krýlové a Mgr. Michaely Bejčkové. Žalobce v ní především namítá nesprávný postup senátu 5 A ve věci sp. zn. 5 A 83/2014, proti němuž není přípustný žádný opravný prostředek. Upozorňuje, že primární příčinou jím vyvolaných speciálních řízení proti nečinnosti (jak tomu bylo i v této věci) je opakované porušování zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), ze strany žalovaného, které se městskému soudu ani po letech nepodařilo uspokojivě korigovat. Městský soud o těchto žalobách nikdy věcně nerozhodl a dosud vždy řízení zastavil, neboť žalovaný poté, co byl požádán o zaslání spisového materiálu, nakonec (ač opožděně) nějaké rozhodnutí vydal (zpravidla jím zcela nebo částečně žalobci vyhověl). Jelikož se tedy činnost městského soudu fakticky omezuje jen na výzvu žalovanému k předložení spisu, je žalobce přesvědčen, že by městský soud měl upustit od požadavku na úhradu soudního poplatku ještě před vlastním seznámením se se spisem. Závěrem žalobce městskému soudu vytýká, že se (v blíže uvedených soudních věcech, vedených před Krajským soudem v Praze) sám opakovaně a vědomě dopouští nezákonného jednání při zpřístupňování informací veřejnosti. Ze všech výše uvedených důvodů pochybuje žalobce o důvěryhodnosti městského soudu a o kvalitě a nestrannosti jeho rozhodování ve věci práva veřejnosti na svobodný přístup k informacím.

Soudkyně senátu 5 A městského soudu k námitce podjatosti vznesené žalobcem prohlásily, že nemají ani poměr k věci, ani k účastníkům či jejich právním zástupcům, a tedy se necítí být podjaty. Toto prohlášení stvrdily dne 21. 10. 2014 svými podpisy. Následně byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti ve smyslu § 8 odst. 5 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Námitka podjatosti není důvodná.

Integrovaní součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Princip nestranného, nezávislého a spravedlivého rozhodování představuje základní pilíř a předpoklad fungování soudní moci a všichni soudci jsou povinni jej ctít a naplňovat.

Odrazem uvedeného principu je ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., které uvádí, že soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, *jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s., je nicméně nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak jak zákon, a na něj navazující rozvrh práce, určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 – 16; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření. Oběma podmínkám žalobce dostal: námitku podjatosti zdůvodnil (respektive uvedl konkrétní skutečnosti, z nichž ji dovodil) a rovněž ji uplatnil včas (zásilku obsahující poučení o složení senátu 5 A městského soudu, spolu s výzvou k zaplacení soudního poplatku za řízení, převzal dne 13. 10. 2014 a námitku podjatosti městskému soudu zaslal e-mailovou zprávou dne 19. 10. 2014).

Je třeba zdůraznit, že nestrannost soudce se zkoumá jednak z hlediska subjektivního, jednak z hlediska objektivního, přičemž platí, že pro posouzení je rozhodující hledisko objektivní (okolnosti zakládající pochybnost o soudcově nepodjatosti), přičemž k subjektivním hlediskům, tedy osobnímu přesvědčení účastníků či soudce samotného, se přihlíží podpůrně (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010-68).

Subjektivní kritérium vypovídá o postoji soudce ve vztahu ke konkrétnímu případu. V dané věci vyplývá z vyjádření všech soudkyň senátu 5 A, že se za podjaté v souzené věci nepovažují, neboť nemají ani vztah k projednávané věci, ani k účastníkům řízení či jejich zástupcům, a současně jim není známa žádná skutečnost, která by mohla pochybnosti o jejich nepodjatosti vyvolat.

Z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam již citované ustanovení § 8 odst. 1 věta třetí, s. ř. s., podle níž *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Není pochyb o tom, že žalobcem uplatněné důvody podjatosti soudkyň senátu 5 A městského soudu se týkají právě a výlučně jejich postupu v jiných řízeních, byť se jedná o řízení, v nichž vystupují shodní účastníci a která se týkají přinejmenším obdobné právní problematiky. Ve smyslu naposledy citovaného ustanovení tak nemůže být podjatost soudkyň založena čistě jen na tom, že senát 5 A (respektive soudkyně tohoto senátu) tato jiná soudní řízení zastavil s ohledem na jednání žalovaného po zahájení soudního řízení. Obdobně není samo o sobě projevem podjatosti či jiné formy zaujatosti vůči žalobci to, že byl v řízení sp. zn. 5 A 171/2014 (či v řízeních dříve vedených) vyzván ke splnění poplatkové povinnosti podle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, která jej ze zákona stíhá. O podjatost by se nejednalo dokonce ani v případě, kdy by postup výše jmenovaných soudkyň městského soudu nebyl z procesního hlediska správný (přiměřeně viz usnesení zdejšího soudu ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003-47, v němž bylo vysloveno, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou okolnosti spočívající v postupu soudu, který vedl k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků). Konečně, co se týče obecně formulovaného poukazu žalobce na postup městského soudu při poskytování informací veřejnosti, jež je (případně byl) předmětem několika řízení před Krajským soudem v Praze, ani eventuelní vadný postup městského soudu vyplývající z jeho pozice povinného subjektu podle zákona o svobodném přístupu k informacím (projednávaný v řízení před Krajským soudem v Praze), není důvodem pro vyloučení soudkyň senátu 5 A z projednání a rozhodnutí věci vedené pod sp. zn. 5 A 171/2014.

Vzhledem tedy k tomu, že žalobcem uvedené skutečnosti nemohou být, ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., důvodem pro vyloučení soudců, přičemž jiné relevantní skutečnosti žalobce neuvádí, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudkyně senátu 5 A Městského soudu v Praze - JUDr. Eva Pechová, Mgr. Alena Krýlová a Mgr. Michaela Bejčková z projednávání a rozhodování ve věci sp. zn. 5 A 171/2014 vyloučeny nejsou.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu